

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

III. De Christi Hvmanitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

Christus est Deus: Ergo Caluinus & Mahumet consentiunt consciscuntq; blaphemi. Ista philologicis: porro Theologicis.

II. SCRIPTURA Caluino contraria militat. Matth. II. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.* &c. vide in *Antis christo quæst. 7.*

CONCILIA aduersantur Caluino: Nicænum, Sardicense, Constantinopol. Ephesinum. Quò intolerabilior superbia Caluini, nolentis dicere cum ijs *Deus de Deo Christus*: Sicut nec in Conc. Aquileiensi duo Ariani, licet ferè centies interrogati, respondere, *Deum de Deo Christum*, voluerunt: Nec in Syn. Laufenfi ex Caluino idem valuerunt extorquere Symmyta.

3. Aduersantur ei S. PATRES S. Iustinus lib. de recta fidei Confess. *Pater inaccessibiliter habet essentiam; Filius nascibiliter.* Cætera in *Genealog. quæst. 8.*

SVADENT porro suum Aurotheismum ferè istis 1. Patres dicunt Filium à seipso esse. *Aug. in Psal. 109. Cyril. lib. 7. Trin. Patrem & Filium esse vnum principium.* 2. Nisi Filius haberet à se Essentiam, foret precariò Deus, similis creaturis, quæ aliunde habent Esse. 3. Filius dicitur Iehoua, sicut Pater: & Iehoua significat ipsum ESSE, fontemque Essendi, & Esse à seipso.

DICO AD I. Vnum Principium, sc. creaturarum. Alioquin *Aug. tract. 39. in Ioan. ait: Pater est principium sine principio: Filius principium de Principio.*

AD II. Hoc euincit contra Gentilem, qui ait, Essentiam esse Christo Creatam: At nil id contra nos, qui Incretam & Communicatam Christo credimus.

AD III. Iehoua quidem significat i-

psum essendi fontem; nec idè est à seipso: sed fons de fonte, ait *Aug. l. 7. Trin. c. 2. Deus de Deo, lumen de lumine, Sapiencia de Sapiencia, essentia de essentia: Et tamen Pater & Filius vnus est Deus, vnum lumen, Sapiencia, veraque essentia.*

III. DE CHRISTI HUMANITATE.

QUESTIO XXII.

An in Christo sint dua Personæ seu Vniões hypostatica?

LATHERVS in Conc. de Nat. Dom. Imperiti quidam Christum Hominem Omnipotentem faciunt. Vide supra quæst. 14. 20.

CALVINVS Inst. l. I. c. 13. §. 9. ait *duas in Christo Personas distinguit*: aut amphibologiã vocabuli *Persona* ludit. Clarè Brentius & Beza: duas ponunt Personas. Vide *Geneal. par. quæst. 9. fusè.*

SVADENT istis ferè sophismatis Nestoriani antiquonoui. 1. *Ioan. 2. Soluire Templum hoc sc. Humanitatis mex, domicilium Diuinitatis: et Templum, & habitator eius sunt duo.* 2. *Phil. 2. In similitudinem hominum factus, habitum inueniens est homo: Vt Rex habitu rustico rusticus videtur, nõ est.* 3. *Heb. 2. Christus est sine matre, sine genealogia: qua Deus: at qua Homo, non est. Ergo duo.* 4. *Vox DEVS absolutè posita non significat Vnitum homini Deum, ergo Mariæ Filius non est Deus, sed Alius; qui clamat Deus meus, vt quid Me dereliquisti?* 5. *Anteriores se nemo gignere potest: Deus anterior est Maria. ergo &c.* 6. *Filius debet esse duos ortus parentibus: IESVS, non est Mariæ filius quia Deus. Ergo.*

AUTOR. I. At iste ipsissimus est Nestorianismus: refutatus in *Genealog. ibid.* 2. Deinde *Hebr. I. Nouissimè locutus est nobis in Filio suo, Homine; per quem fecit &*

F. SACR.

saecula, utpote per Deum. Heb. 2. Decebas eum, propter quem omnia, & per quem omnia, ut Deum, per passionem consummari, quâ Hominem. Ergo in vna Persona duae naturae I. Ioan. 3. In hoc cognouimus charitatem Dei, quoniam Ille Animam suam, Hominis, pro nobis posuit.

3. Concil. Rom. c. 1. ait. *Qui non confitetur Deum esse veraciter Emmanuel: cap. 2. Et carni secundum Substantiam vnium Dei Patri Verbum, vnumq. esse Christum propria cum carne Deum & hominem simul: anathema sit.*

Quia Nestoriani sic argumentabantur: Isa. 7. *Vocabitur Emmanuel, id est, nobiscum Deus; non autem Deus.* Nam Deus habitauit in Christo, ut in Templo Ioh. 2. *Soluite templum hoc: idcoque iunctus ei Deus est accidentaliter, non intime substantialiter.*

AT. *Contrâ I. Iustinus Mar. lib. de re et fidei Confess. Vnus est Filius, et qui mortuus est; et qui id, quod mortuum erat, excitauit. Cùm autem de Vno Filio contrarias voces audis; ea, quae dicuntur, Naturis tribue: si magnum, diuina; si paruum, humanae. Optima regula. 2. S. Athan. epist. ad Epictetum: De solo Maria filio scriptum est: Verbum Caro factum est. In quibus ostenditur, Ad reliquos Sanctos Verbum factum esse.*

3. S. Basil. 1. 4. in Eunomium. Dominus creauit me: *Accipiendum est verbum, Genuit, de Deo Filio: Creauit autem de eo, qui formam serui suscepit.*

DICO AD I. & II. ut ad caetera; pleraque rectè probant duas in Christo Naturas esse; sed Personas duas nõ euincunt. *Vox Homo autem ordinariè significat purum Hominem: ut Gal. 1. Euangelium nõ didici ab homine; sed à Christo. &c.*

AD III. *Qui sine matre est Filius Dei, is sine Patre est Filius Mariae vnus Persona in duabus Naturis; contra Nestorianos.*

Q V A E S T I O XXIII.
An in Christo duae sint Naturae Diuinae?

LUTHERANI, vt Schvvenckfeldius & Andr. Meulius &c. Eutycheris haeresis, de duabus in Christo Naturis, in se inuicem conuersis in vnâ, innoverunt: teste Straphilo lib. de Concord. n. scip. Luth. I. THERI, Serm. de Sacram. Cenae, sunt verba ista: *Supra, & exiti omnes creaturas longissimè collectas in Christi Essentia, quae est cum Deo vna Persona, & omnia implet: imo tam longè, quantum ad dignitatem attinet, à creaturis abest, quam longe abest Deus ipse. De Humanitate Christi loquitur. Oportet igitur eam affirmari Infitiam esse, æqualem Deo Deum. Et sic in Christo vel duae naturae erunt infinitae; vel Humanitas erit in Deum versa. Et hoc posterius est Eutycherismus quem quod probat persuadet, quia in illis Concilijs Eutychetem ac Nestorium diligenter carere.*

Dicit Andr. Schmidlinus in Apolog. ad thesa. Ingolstadt. & BRENTIUS in recognitione pag. 271. *fatentur. In Christo duplex est Diuinitas: vna vera, altera Humanitas, communicata in tempore. Hoc plane est necesse sequi, Diuinitatem esse natam, passim, mortuam. Vide Genealog. quæst. 10.*

SVADENT ISTIS 1. Si duae sint naturae in Christo; erunt & Christi duo; iuxta Nestorianos: eritque Deus quaternitas, non Trinitas. 2. Quia Non dicitur, Verbum carnem accepit; sed caro factum est: sicut, Aqua omnia facta est, sc. per conuersionem vnus in alterum: Sic duo vna fuerunt natura, non duae, post vnionem. 3. Quia si Diuinitas passa &c. non sit: ergo verè dixit Nestorius, Solam Hominem esse passum, mortuum, &c.

AUTOR. Haec Diuinitates duas illam Aeternitatis, hanc Humanitatis, audio ex Smidelino & Brentio esse personaliter vnitas: sed Vnionis Brentiana modum Nestorianum miror. Reddam huc vtrumque.

ANDR. SCHMIDLINVS in Apolog. ad thesa. Ingolstadt. *Christus Homo habet commune cum omnibus Sanctis, imò cum omnibus hominibus, quod vnus Deo Personaliter coniunctus est.*

AT verò Sancti mortales solum accidentaliter sunt cum Deo coniuncti, secundum Dei gratiam scilicet, non autem secundum Dei Personam; sic, vt rursus pos-

possint & difungi) Secus in Christo. Nam i Ioan. 4. *Omnis Spiritus, qui soluit Iesum, ut Cherinthus soluebat & Nestorius; non est ex Deo: & hic est Antichristus.*

Succinit Schmidl no suo BRENTIUS, Vbiquetiorum facile primipus, in Recognitione sua: & in Theobus disputatis Tubingæ. thesi 10. *Christus Homo non differt ab Sanctis, nisi per Energiam. Quia plura per eum Deus, quam per alios homines, operatur. Sicut in eo habitat Diuinitas secundum Essentiam, Potentiam & presentiam: Ita habet & in Petro. Ratione editionis miraculorum, resurrectionis, ascensionis in caelum, uisionis absentium, Non lum est inter Petrum & Christum discrimen.*

AVTOR. 1. Hæc, inquam, implicant tot tantaque Absurda ac infanda, ut malim abiis abhorrente anima mea abstinere, eaque nil intelligere; quam in ea disquirere.

2. Deijs rectè Beza, libro contra Recognitionem Brentij, ita cenfer: *Dico intolerabiles has esse blasphemias in Ecclesia Dei. Quod nisi verum sit; Sim ego intolerabilis, & exterminer e terra uiuentium. Ecquiana nam?*

BEZA in Respons. ad argum. Brentij de omnipresentia. *Personaliter enim Christus homo à Deo distinctus est, iuxta Nestoriū; & dua in illo sunt Uniones hypostatica: Vna inter corpus & animam; altera inter Verbum & Hominem.*

3. AT Contrà blasphemum Brentium Eutychnum ipse blasphemias Beza Nestoriane: ceu suprâ liquet, q. 22.

4. Eutyches & Dioscorus ab œcumenico Conc. Chalcedonensi condēnati sunt anno 451. teste Bzouio, ab Episcopis 630. sub Papa S. Leone. Act. 5. *Constituimus in nouissimis Filium Dei Vnigenitum induabui naturis inconfusè, immutabiliter indiuisè, ins paraboliter agnoscendū; nunquam sublatâ differentia Naturarum, propter Unionem: Sic plura dein Concilia, & SS. Patres apud Theodoretum in Dialogis.*

DICO AD I. Nomina Concreta non multiplicantur nisi multiplicentur & supposita. Vnde vnus plurimum gnarus artium dicitur vnus artifex, non plures. At in Christo vnicum est suppositum. Deinde Christi nomen personam significat, non naturam: ideo ait Nazian. dicimus in Diuinitate *Alium & Alium; non A'ud.* Quia Trinitas est Personarum, non Naturarū.

AD II. At subditur: *Et habitauit in nobis, Assumptione, non Conuersione vnus in alterum, ut aquæ in vinum: sed ut dicitur Dauid factus est Rex: ita, Gal. 4. Christus factus est pro nobis maledictū.*

AD III. Negatur consequentia. Nam actiones & passionis sunt personarum, non naturarum. Cætera refutationis repete huc ex mea Genealog. q. 10. & Antichristo quest. 8.

QVÆSTIO XXIV.

Vnio hypostatica consistatne in Communionem Hypostasios; an attributorum Dei?

LUTHERVS iactat passim credere se vnā in Christo Personam, Naturas du s: Tam n Scem, de Sacram. Cœnæ to 2. *Credimus, ait, quod Christus sit, iuxta Humanitatem, supra omnes creaturas collocatus, & impleat omnia; &c. & habeat omnia in sua manu, & sit ubique presens.* Idem in Conf. ss. de Cœnæ ait se probare, *Corpus Christi esse rea iter presens in Cœnā; quod sit ubique. Vbiq; autem esset, quia est dextera Dei, qua est ubique: Non C reumscripte; non Spirituali er, seu penetratiuè, ceu corpora gloriosa; sed essentialitè. Necessè est carnem Christi, qua est cum Deo extra creaturas collocare, adeoque longè, quam Deus ipse extra creaturas est: Non distantia loci, sed dignitat. Hinc reprehendit Zvinglianos, quod passionem soli tribuant Humanitati, non etiam Deitati: cum vtraque sit Vnum facta; Et negat Nestorium & Eutychem etia se, nisi in modoloque di.*

2 BRENTIUS eadem in Tri & de Cœnā, & ad Eutychnianum illum addit Nestorianismum, *Filium Dei esse in Filio Maria: item, Filium Dei assumisse Filium Maria. Sic & Illyricus, Schmidlinus, &c.*

F 2

Sic

3. Sic & CONTRA, an. 1530 edita in epitomæ art. § 5. ab initio carnis assumptæ, Homine illū assumptū fuisse in Deum, & exaltatum ad dexteram Dei, omnipotentem, omniscium &c. factum; sed non ostendisse Christum, nisi post resurrectionem.

4. SAXONICÆ Ecclesiæ tertium mutarunt: 1. Cum Luhero viuente Vb. civitatem defenderunt; 2. Hoc mortuo, regnante Melanchthone eam oppugnarunt, & in Synodo D. eidem anno 1571. damnarunt, 3. Decennio post in Concordia Witteb. eam restituerunt.

5. Volunt autem Attributiona communicari non per se, sed accidentaliter; sicut agens virtutem suam actiuam communicari instrumento: Vnde Christum à cæteris Sæc. per solā differre Energiam aīū; quod Deus per Christum omnia. per alios aliqua operatur. Vide Bell. l. 3. de Christo c. 8.

De CALVINISTIS. Vide supra quæst. 13.

AUTOR. *Vnio hypostatica in Christo, Hominis ad Deum, consistit in communicatione Hypostasios; & Non Attributionum.*

1. Quia liquet supra, vnam in Christo Personam esse, Naturas duas: & Caro non suam Deo, sed Deus suam tribuit carni Subsistentiam; ex qua est vna Persona. Sin' duæ conuenissent Subsistentiæ; duæ forent Personæ: Quod Nestorianum est. Quia *Persona est natura intellectualis per se subsistens.*

2. Sic Concilia sacra vt *Toletantum VI. Concil.*

RATIONALIS est. Solus Dei Filius est incarnatus: Ergo vnio facta est per communicationem eius, quod proprium solius est Filij: At hoc est Hypostasios Deitatis: Nam Attributiona sunt communia Personis, vti Essentialia. Ergo. Sin'; jam tota Trinitas foret incarnata.

3. *Item:* Pater & Filius differunt hypostaticè; quia Pater et si Filio communicarit Attributiona omnia vnā cum Essentia; non tamen suam hypostasin. Nam alioquin ambo forent vna Persona.

4. Quia si vnio hypostatica requiret Communicationem Attributionum

omnium; jam etiam Carni tribuisset esse increatum, purum Actum, infinitum, &c. carere principio temporis, creatione. &c. At talia implicant contradictionem.

5. Quia vnio hypostatica est Substantialis, non Accidentalitatis; quia alias Christus homo foret Dei filius per gratiam, non per naturam. *Item,* Cum Attributiona Dei sint ipsa Essentia Dei; facere non possunt vunionem Accidentalem, scilicet, in hærentiæ: nec Instrumentalem: Nam vt agens nequit dici instrumentum, nec contrā (vt nauta regens nauim sua vi impressam, non est nauis; neque nauis est nauta) Atqui Christus homo est Deus, & è contrā. *Item:* Si Vnio hyp. esset ea Attributionum accidentaria communicatio; pariter & nos essemus Deo per gratiam hypostaticè vniti. Neque istud: Christū pluribus esse donis præditū, nos paucioribus, mutat speciem. Quare illa Vnio & Communio Lutherana, est commentitia.

QVÆSTIO XXV.

An ex Vnionem hypostatica sequatur illa Attributionum Communicatio?

KEMNITIVS lib. de duab. naturis c. 21. 23. Sequitur, non est de essentia Vnionis: siu quo dissentit à Brentio & Schmid &c. At consequitamè eā vult, & quidē Realitè, vt natura humana verè sit Omnipotens Omnipræfens &c. Sic & cæteri: Vt Nic. Selneccerus epist. ad Witremb. dicat: *Hoc; Humana natura non est Omnipotens; bl. sphemiam est.*

BEZA lib. contra Brentium: Pet. Martyr. *Dialogo de duab. naturis* negant Realem esse, sed Verbalem solum. Sicque Calvinistæ plerique.

AUTOR. *Ex Vnionem hypost. consecuta sunt in Humanitatem eximia charismatum dona: præterea & idiomatum communicatio: Et hæc non Verbalis solum; neque Realis respectu*

pectu Naturarum: Quia sic Diuinitas est facta passibilis; & Humanitas omnipotens: Sed Realis, respectu solius hypostasi in Virumque natura Vnitae. Hinc dicimus: Deus est natus, passus, &c. se. respectu Vnionis hypost. non respectu Essentia.

1. Ita Concilia. 2. Quia, si realiter communicarentur Propria cuiusque natura; lequetur 1. Confusio proprietatum. 2. Et Propria esse desinerent propria, uti cōmunia facta: 3. Effet contradictio ejusdem; ut esse creatum, & non creatum; finitum & infinitum, esseque vbiq; & non vbiq;. Vnde S. August. serm. 191. *Illorum execramur blasphemiam, qui nouo sensu asserunt: Omnia, quae erant Diuinitatis, in hominem demigrasse: & rursum, quae humanitatis erant, in Deum esse transfusa.* Vide Bell. l. 3. c. 10.

QVÆSTIO XXVI.

Lutherana Vbiquitas sit ne Biblica, aut Ecclesiastica?

LUTHERVS in Serm. de Sacram. Cœnæ. *Credimus, quod Iesus, iuxta Humanitatem, omnia impleat & sit vbiq; presens.* BRENTIUS in Apolog. pro Confess. Witteberg. *Petri humanitas in vno tantum loco est; Diuinitas, vbiq; se diffundit.* Et cum ob hanc causam Petrus & Deus, qui est in Petro, sint dua distincta hypostases; quomodo non etiam Filius Mariae & Filius Dei, qui est in illis, due fierent Personae? Vah Nestorianū! Infra: *Filius Dei implet solum Mariae se, & communicat eum eo eamque suam potentiam, sap. scilicet & irascitiam.* Nisi enim hac sit sententia, non habebitur inter Christū & alios homines nisi ritum Sic & Suidel. &c.

SVASIONES Vbiquitarianorum sunt tales & scripturae. 1. *Dextera Dei: ad quam exaltatus est Christus, ut homo, vbiq; est: ergo & Christus, ut homo, vbiq; est.* 2. *Christus Phil. 2. est in gloria Dei Patris: at hęc talis est: Isa. 40. Terram pugillis continet, & metitur caelum p. a. m.* 3. *Matth. 11. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo. Mat. vlt. Data est mihi omnis potestas, id est, Omnipotentia: ergo verè presens gubernat omnia.* 4. *Matth. 18. Vbi sunt duae vel tres congregatae. Mat. vlt. Ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi.* 5. *Eph. 4. Ascendit super omnes caelos, & implet omnia.* 6.

Christus est vna Persona, id est, indiuidua substantia: sed vna pars personae esse sine altera nequit: Ergo Christus totus vbiq; est. &c.

AUTOR. I. Quam hoc monstrum sit S. Scripturis inimicum, ostendi in *Antichristo quæst. 9.*

2. Dein aduersatur articulis Symbolice Christi Conceptione, Nat: Morte, Sepultura, Descensu ad inferos. &c. Nā conceptum Christi corpus in vtero Deiparae, simul in omnium hominum fuisset vteris; simul & extra eosdem; simul conceptum & natum: fuisset sepultum ante, quam mortuum: quia, si vbiq; ergo simul in vtero, cruce, sepulcro, inferno, caelo. &c.

DICUNT: Fuisse simul in his locis, non localiter; sed diuino modo.

AT, in Cœna non est localiter Christus; & tamen Lutherani dicere horrēt; non est hic.

Esse localiter aiunt, est, apparere.

AT sic nec Deus esset in mundo hoc. &c.

3. *Si Corpus Christi est vbiq;, quid opus Eucharistia? adire templa? &c.*

4. *Agedum, obijcit sibi Lutherus lib. quod verba, Hoc est corpus meum, adhuc firma stent: deus rabeum in omnibus hospitij, Scutellus poculi. &c. Res. onder: Audi porce, canis fanatico, nisi corpus Christi sit in omnibus locis, non tamen tu statim ipsum deuorabis. &c. Ab lego te in hac am tuam q. d. Non potest vbiq; capi.*

Brentius eum sic exponit; Christum in Cœna esse, ex definitione sua, definitiue, id est, efficaciter sumi in Cœna; licet vbiq; sit personaliter.

AT hic Calvinismus est, dicens, Nihil sumi in Cœna, quod non etiam extra; nisi *Efficaciam Corporis Christi* solam, quæ extra Cœnam non datur. Atq; ita Vbiquismus infert stabilitque Cœnæ Calvinismum, velint nolint.

DICO AD I. Hoc est argumentū Lutheri lib. quod verba, *Hoc est Corpus,* firma stent. At & *Animæ Iustorum sunt in*

manu Dei? Sap. 3. Dextera Dei autem est Beatitudo, vt vult Hieron. Aug. &c. Aut est Dei Majestas ac potentia: vt rectius vult Athan. Bas. Cyril. Amb. &c. Psal. 109. *Sede à dexteris meis*, scilic. par mihi Majestate: Quæ tamen data est Humanitati non in se, sed in supposito: Ideo Humanitas non est Dea, sed Dei; nec æqualis Deo naturaliter, vt Filius Dei, sed per gratiam, id est, per participationem.

AD II. Christus, quæ Deus, est in gloria in seipso: quæ Homo, est in supposito participatiuè.

Sic AD III. Omnia tradita naturaliter vt Deo; communicatiuè vt homini iusto: Sic AD IV.

AD V. Vt impletet omnia de se prophetizata: Vel, per effectus suos, non locali impletione.

AD VI. Minor falsa est: nam man⁹ esse sine corpore potest saluâ personâ. Itaque indiuisa est, id est, vnū subsistens.

QVÆSTIO XXVII.

An Christi Caro, seu Humanitas sit Deificata?

LYTHERRANI non verbis, re tamen ipsa videntur Lasserere: *Esse Deificatam*: vt cui⁹ Deus Attributa sua Omnia impreficit, velut iust. amenio: At illa sunt Deus ipse; vt in quo nil sit compositum &c.

ANABAPTISTÆ verò & Schwenckfeldiani aiunt ista: Vt Seruetus l. 2. de Trinit. *Caro Christi est diuina, & ex Patris essentia genita.* Memnon Anabaptistarum dux *Ex patris substantia est in verum Virginis delata.* Proinde ceteri, apud Cochleum lib. de errorib. Monasteriensium: *Christum non habuit veram carnem ex Virgine assumptam.* Et Schwenckfeldius lib. de diu. Mat. It. humanit Christi. *Christi humanitas, post ascensionem est supercraturalis, non craturalis, & est verus Deus.*

LYTHERRVS lib. de Cæna. *Necesse habes Christi Carnem; quæ est cum Deo vna Persona; longissimè extra*

creaturæ parere; adeoque tam longè, quàm Deus hinc extra creaturam est. Anno M. D. LXXI. teste C. n. l. in prefat. l. 1. de Cor. upoli Verbi Dei, propè Heidelbergam data licentia est Anabaptistis hanc disputandi quæstionem: *An Christus ex Virgine carnem assumpsit; an aliunde?*

AUTOR. S. Scriptura testatur, natū ex Virgine muliere Christum verum hominem, ac passum. Gal. 3. *Abraha dicta sunt promissiones, & semini eius, qui est Christus.* Et ex recensentur ex ordine Matth. 1. *Liber generationis Ies. Christi, &c.* Act. 2. *Dauid Propheta cum esset, & sciret, quia iurando iurasset ei Deus, de fructu lumbi eius sedere super.* &c.

2. Clarè sic exponit August. epist. 77. *Quoad Verbum, Christus est Creator; quoad carnem, creatura est.* Idem, Serm. 12. *Natus de Patre creatus & matrem: creatus de matre glorificauit Patrem.* S. Fulgentius l. de Incarn. c. 2. *Creari dignatus est non creatus.* Est itaque Christus totus, Deus; sed non Totum est Deus.

3. Quibus cum sanis CALVINISTÆ Vbiquetarios irrideant, videre dabo forsan alibi. Isti enim adeo nolunt Christo cum Patre esse communia Attributa, Bell. l. 1. de Christo cap. 8. vt nec Opera Dei velint Christum omnia participare. Bell. ibid. cap. 9. Argumenta eorum vide *ibid. cap. 15. &c.* Porro de animæ Dominicæ Perfectione quarant. Nam de isto plura inferius, *quest. 35.*

QVÆSTIO XXVIII.

An qua humanâ Christus laborat ignorantia?

LYTHERRVS in Postilla maiore, concionede Melch. Dom. *Intempèram hic quidam asserunt in titionem, dicentes: Si ius nescit, d. est, scire noluit.* Quis opus est istius commentu? *Christus verus homo fuit; quæ re vt alius purus homo, sed sanctus, non quolibet tempore cogitauit, dixit, voluit, intellexit omnia.* Ex ista. Sicut enim non quolibet tempore omnia videt, audivit, ac sensit; ita etiam corde non omnia scit.

pro agnoscit, sed quantum illius dedit, & docuit Dominus. Idem Dom. 1. post Epiph. Et in epist. Nat. Dom. ex Hebr. 1. Christus non fuit statim ab utero Sapientia & gratia plenus. Quantum ei accessit aetate; tantum & magnitudinis; quantum magnitudinis; tantum & rationis; Vig. ratione auctior, ita & Spiritu eius robustior, & Sapientia plenior. 2. Zwinglius in Confess. ad Carolum V. art. 1. Christi sapientia paulatim creuit. Bucerus in Matth. 24 similia Melancthon in Nat. Dom. Bienenius & Lollus in Luc. 2.

CALVINVS in Matth. 24. Ter & quater insanus foret, quise grauatim ignorantia subiceret, quam ne ipse quidem Dei Filius nostram causam subire abnuis. 1. Idem similia in Luc. 2. & isto Agnoitarum vitur argumento: Verbum accepit corruptibile corpus, ut moriendo pro nobis nos a morte liberaret: Ergo accepit etiam nostram ignorantiam, id est, mentem ignorantem, ut nos ab ignorantia liberaret. Ita apud Bell. l. 4. de Christo. c. 1.

2. Idem in Matth. 24. v. 36. Palam est, communem illi ignorationem cum Angelis tribui, ut eorum omnium, qua ad naturam transferenda Ecclesia à Indis ad Gentes, & per orbem propaganda pertinent. & docere nititur ex Eph. 3. v. 10.

3. Idem in Matth. c. 9. v. 2. Palam est, fidei conscium non fuisse illorum, qui paralyticum ei obtulerunt; abacta quippe, & intus latens.

4. Idem in Matth. c. 21. v. 18. Nec speciem quidem arboris norat, cui. eò quod fructum non faceret, m. ledixit.

5. Nicol. Gallafius, Beza in Ecclesia Geneuensi Collega, in annotationibus in Irenæum lib. 2. c. 49. Ignorauit, ut disceret ipse, & more hominum erudiretur.

SVADENT istis. 1. Hebr. 2. Debiti assimilari fratribus per omnia, absque peccato. 2. Luc. 2. Puer excolebat & confortatur spiritu, plenus sapientia. &c. græcè, qui implebatur. 3. Ibid. Iesus proficiebat sapientia, &c. 4. Marc. 13. De illo die nemo scit, neque Angelus; neque Filius; nisi solus Pater. 5. Matth. 26. Si possibile est, transeat à me calix iste: Sed non quod ego volo; sed quod tu. Esse possibile si tei bar, cur dubitabat? Si ignorabat; ergo aliquid nesciebat esse impossibile. cur enim petebat?

AUTOR. 1. Belli tanè discipuli Agnoitarum, & Gnosticorum. Vide in mea Genealog. q. 11. 2. Quantum ille Gallafius abest à Gnosticis? qui sub ferula præceptoris cuiusdam Orbilionis finxerunt alphabetum didicisse Christum; teste Irenæo lib. 1. c. 13.

3. An vero hæc fides etiam quicquã discrepat ab eorum opinione; qui, ut Iohannes Simlerus ait, Christum Philosophum faciunt? Quanquam nescio, an, quæ in Christum isti audacissimè conferunt, vel in veteres Philosophos conuenire queant. Haud reor Theophrastum, si folia vidisset arboris, speciem eius ignoraturum fuisse.

4. Quid ego huc congeram, quæ ex D. Tho. p. 3. q. 9. 10. 11. 12. & ex Magistro sent. in 3. dist. 13. Theologi exactissimè, locupletissimeque exequuntur? Quæque Illust. Bell. l. 4. de Christo, c. 3. 4. è SS. Patribus & Ratione producit? Et nos in Parte secunda Discursuum realium, Dom. 1. Epiph. non pauca. Item in General. mea quest. 11. Item in Antichristo quest. 10. & in subiecto zytimate: Vbi & patebit ad SVASIONES Solutio. Vide & q. 32.

QVÆSTIO XXIX.

Num Anima Christi esse pradiata debuerit fide infusa?

CALVINVS in cap. 4. Matt. v. 3. Christus Fide, ut alius homo, fuit pradiatus. Idem in Matt. c. 26. v. 39. Fidem eius rectè Satanæ aggressus est. Et fide retinuit sibi Deum propitium. Idem in Matt. c. 27. v. 49. Fidè inconcussam in tentationibus, illam in passione conseruauit. Vide inf. quest. 47.

AUTOR. Fides, Hebr. 11. est sperandarum substantiarum: argumentum non apparentium. At Christus sciuit, quod repositum

posita esset sibi corona gloria, pro eis quæ, ut homo, merebatur: unde nec sperandarum in eorum inerat fides, sed scientia. Item beatifica visione fruebatur anima eius, ut Comprehensoris: unde nil opus ei argumento non apparentium.

2. Enimvero, 2. Cor. 5. *Quam diu sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino: Per fidem enim ambulamus, non per speciem.* At Christus, etsi Corpore, non tamen Anima peregrinabatur à Domino; uti voluisse Caluinus videtur. *Quid enim est Fides?* quærit Aug. serm. 17. de verb. Dom. 10. 10. *Credere, ait, quod non vides.* In beata visione autem euacuatur quod ex parte est: & sic isthic fides beatis definit. D. Th. 1. 2. q. 67. a. 2. 3. Et spes; Nam, Rom. 8. *Quod videt quis, quid sperat?* At verò 1. Cor. 15. *Charitas nunquam excidit.* Hæc de Fide: Porro de Scientia Christi.

3. Neque tamen, quæ homo, se ipsum comprehendit, D. Th. 3. q. 10. a. 1. Quia ait Aug. l. 83. qq. q. 14. to. 4. *Quod se comprehendit, finitum est sibi.* At essentia Verbi infinita est, finitaque Christi anima: ergo. Neque omnia cognouit: Quia Apoc. 5. *Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere Diuinitatem & Sapientiam:* Gloss. id est, *omnium cognitionem:* Non id tunc primum; Sed in conceptionis instante.

Infinita verò cognouit; utpote, ait, D. Th. 3. q. 10. a. 3. Anima Christi cognouit totam suam potentiam: at hæc potuit facere emundationem infinitorum peccatorum; iuxta. 1. Ioa. 2. *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non autem pro nostris tantum; Sed etiam pro totius mundi.* Et hæc de beata Christi scientia.

4. De Infusa rerum cognoscibilium

homini liquet, Isa. 11. *Replebit eum Spiritus Sapiencia.* &c. ut omnia nosset Iesus, clarius etiam quàm Angeli. D. Th. 3. q. 11. a. 1. & 4. At fides est donum Dei infusum: quo, quæ docuit, quæ viator Homo & credebat; quæ Deus sciebat. Quin quæ Comprehensor homo animæ ocularo cuncta præclare intuebatur manifesta; credebat nihil:

Certè est celebrata sententia S. Athanasii serm. 4. contra Arianos: negans Christum, quæ Deum, interiore ausu profecisse, ait; *Esne ille Homo, ut vulgus hominum; an Deus Humanitate & carne indutus?* Quod si vulgaris est homo; est, ut pro conditione aliorum hominum profectus capiat. At istiusmodi est Samosatensis sententia hæretica; quam vos, Caluinista, tanto animo, & ope fouetis.

5. De Acquisita Christi scientia affirmat S. Tho. 3. q. 12. a. 1. quod omnia cognorit, quæ possunt per actionem intellectus agentis cognosci: non quod in Christo illius sit actio otiosa, cuius esset intelligibilia facere in actu. Atque in hac profecit; non quidem secundum essentiam qua ipse habitus scientiæ augetur; sed secundum Effectum & experientiam suam ac aliorum de ipso.

Qua causa etiam non decebat eum discere ab hominibus quicquam; ut quæ Ioan. 18. ait: *In hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati.* Quin, ait S. Dionysius l. cœl. hierarch. c. 7. *Supremi Angeli ad ipsum questionem faciunt, diuini que illius Operis, et pro nobis assumta Carnis scientiam discunt, & eos IESVS sine medio docet.*

Denique ita S. Tho. 3. q. 7. a. 3. Obiectum fidei est res diuina non vita: Christus

Itus autem à primo conceptionis instan-
ti plenè vidit Deum per essentiam: quæ
visio Fidem excludit.

Existis liquet responsio ad scripturas
quas obiciunt quæstione superiore.
Quis respondet Bell. cap. 5. lib. 1. de
Christo.

QVÆSTIO XXX.

Num que Anima Christi inerat in do-
lus, virtutis que imperfectio?

LUTHERI discipulus Zvinglius in Confess. ad Ca-
rolum V. Christus ab exordiatione naturalium minimè o-
mni virtute, animique dotibus cunctis plenus exiit.
Profecit indies anima eius; cum ab initio omnia nosset.
Lutherus ipse epist. ad Argentin. Christum à nobis pri-
mò vulgatum audeamus gloriari. At hæc quàm men-
dax gloriatio, quàm blasphema vulgatio? Liqueat hæc
Act. 15 & patebit inferius quæst. 32.

CALVINUS in Luc. 2. v. 49. Adolevit IESUS
sicut corpore, ita secundum Animam quo-
que Creuerunt cum ætate dotēs animi. Quo-
modo igitur Ioan. 1. Plenus gratia? Idem in
Luc. 4. v. 1. Vltiore virtute instructus est &
indutus, cum è Iordane egressus fuit. Idem in
Matt. 3. v. 16. Vberiore, cum ad Redemptionis
munus sese accinxit.

Huc verò etiam cum Agnoitis Scripturas
crepat: Vt Luc. 2. Puer crescebat, & confor-
tabatur Spiritu plenus sapientia; & gratia Dei
erat in illo. In græco autem est πληρῶμενον,
id est, implebatur: non πληρῆς, id est, ple-
nus. Ibid. Proficiebat sapientia, ætate, &
gratia.

AUTOR. I. Vox πληρῶμενον quan-
doque idem quod πληρῆς, id est, redun-
dans significat vt Stephani Lexicon
ipsorum nouit, inque ludis pueri. 2.
Deinde, esto, passiuè capiatur; sit Imple-
batur, id est, ait S. Athan. serm. 4. contra A-
rianos; indices ad opera maiora aptabatur
proficiente corpufculo perficienda, quã
tum illud roborabatur. Itemque scien-
tia implebatur Increatâ, & Infusâ, exten-

siuè in membris, quantum augescebat.

Experimentaliter quoque acquisitâ
crescebat: & vt ait S. Ambr. lib. de Incarn.
c. 7. etsi naturam habuit ab initio perfe-
ctam; sensu tamen humano profecit;
scil. Tum in se; Tum in opinione ho-
minum quibus magis indies sapientiam
& gratiam Dei, quæ erat in illo, aperiebat:
Tum, ait S. Damascenus in Luc. 2. Sicut E-
piscopus proficit in Ecclesia sua, D. & or
in discipulis proficientibus: ita IESUS a-
pud homines. Ideò additur: apud Deum
meritis, quæ homo: & homines, operib.
& fructu animarum.

Quid, quod, vt suprâ retuli, S. Atha-
nadius simpliciter negat Christum, quæ
Deum, Sapientiam profecisse? Contule
porrò D. Thom. p. 3. q. 7. a. 2. 5. 9. 10. 11.

QVÆSTIO XXXI.

An Christus verè Deus fuerit, sic ab ani-
ma carneque imperfectus?

EX LUTHERO suprâ accepimus, expunxisse enim
vocalum Iſa 9. Deus forrâ, ac supposuisse virtus:
dicereque IESVM Patris Instrumentum. LUTHERANOS
cæteros Energiam &c. Vide suprâ qq. 6. 7. 10. 13. 14.
18. 20. Tameñ è contrâ non defuerint, qui etiam Huius
manitatem Christi contenderint esse Deificatam; Vt
suprâ quæst. 27.

LIBERTINI & FAMILIANI, Christum esse
nudum Hominem, verbatim profitebantur. Sunt hi à
Quintino & Coppino, sutoribus duobus Flandris, ori-
undi; quorum in Gallia velut examen quoddam esse
Caluinus ait, in instruct. a. i. u. s. u. s. Libertinos. In Hol-
landia, Brabantia, Flandria magnò cetero numero voli-
tant. Hi accedunt Familiani, qui in Anglia ad im-
mensam sunt multitudinem amplificati; vt vel ipsi
Ministri conquærantur. Vide præfat. lib. Londini editi
contra Familiam amoris anno 1577. Porrò Transylua-
niam hæc lucus perusit propè vniuersam. Vt que
disseminabant, In sua quemque se saluari posse, & o-
mnes in omni fide. Proin & que Liberum esse licitum que
cuius Christiano credere, quod libitum; dummodo secta-
rum nullam condeletmet.

CALVINIANI, an Athei, his accedunt,
teste Sebast. Franco, vt est, in Caluino. turci-
simo lib. 3. cap. 9. qui dicunt: Christus non est

G aliter

aliter Deum, quam Socrates olim aut Mercurius Trismegistus dicebatur Deus. 2. Simile Ios. Simlerus, in præfat. lib. de æterno Filio Dei, testatur; *Plurimos suorum ex Christo tantum facere Philosophum; datum nobis, ut si recte viuendi exemplum.* Iuellus, contra Hardingum lib. 1. art. 1. §. 5, affirmat: *Deum esse Christum, & tamen sacrificium obtulisse Deo; dormientis potius animi, quam cogitantis est sententia.* 4. Cartero Wittenb. in 2. Replica. pag. 191. illi suffragatur, hocque amplius confirmans ait: *Nunquam persuadebis; Iudeos Petrum, Paulum &c. unquam adeo fuisse stupidos, ut crederent, Vilem aliquem & simplicem HOMUNCIONEM, quem oculis cernerent; DEVM fuisse viuentem.* Cõmunior tamen est miti.

AUTOR. Hæc tales blasphemias in pluribus suprâ Quæstis iugulauius. Quibus hic istud solùm adijcio velut auctarium: **PHOTINVS**, teste *Bzouio* anno 342. §. 10. Sirmianus Episcopus, infamis sese Hæresiarcham fecit: ut doceret, *Filium Dei solum nudum esse hominem, ac fuisse.* Vnde sectatores ejusdem dicti sunt *Homunicista*: ab ipsis Arianis Synodaliter condemnati: **CONTRA** quos utroque ita Symbolum S. Athanasij habet: *Perfectus Deus est Christus, & perfectus Homo.* Neque hic nos plura de isto.

QVÆSTIO XXXII.

Num in quibusdam Christus culpabiliter defecerit?

LUTHERO in Confess. de Cœna Dom. Christus *LEVI SALVATOR* infirmus. *Si humanam, inquit, tantum naturam pro me passam credo, Christus ille mihi simp. ex vel infirmus est Saluator: tunc ipse bene indiget alio Saluatore.*

2. **BRENTIO**, in Euang. Dom. 3. post Pentec. Christus fuit *IMPOSTOR*. *Videmus, ait, Christum se legitime respondisse: hoc fac, & viues: ut viam indicauerit ad æternam damnationem.*

3. **LUTHERVS** in Psal. 22. vers. Deus meus, Deus meus; & in Comment. in Gal. 3. tom. 4. Ienen. De Christo, inquit, *hoc omnes Prophetæ in Spiritu prouidentur; quod futurus esset omnium maximus læro, homicida, fur, & uicior. sac. illeget, blasphemus. Nisi dixerimus*

Christum simul summè Iustum, & summè Peccatorem; summè simul mendacem, & summè Veracem; simul summè gloriantem, & summè desperantem; simul summè beatum, & summè damnatum: Non uideri possum, quomodo à Deo sit derelictus.

Hocine est quod, Lutherus, Iacobus Epist. ad Argenteos *Christum à nobis primo uigatam audemus glorari.* Vis nam neque ex te id unquam mundus audisset; nec auditu exhorteretur: *Vide suprâ quæst. 15. & 17.*

CALVINVS, quæ de Christo agonizante in horto, & in cruce Caluarie suspensio blaspheinet, infra reddemus. Quantis reum peragat Christum sceleribus, supra, quæst. 17. attulimus. Idem certè in Matth. 26. v. 38. Christus ait, *hominum aliorum instar, inordinatis affectionibus, & passionibus inconsiderate deceptioni, titillationi sensuum, timorq. fuit expositus. Vides in horto, ut statim ab ipsis carnalibus affectum suum Christus colibeat, sequens maturè cogat in ordinem?*

2. Quocirca inquit in Deut. 12. v. 13. *Errant, qui Christum putant illum Prophetam, quem Iudeis Moses pollicetur.* Rursus idem Ecebolius in Luc. cap. 7. vers. 29. ait: *Euangelij Christi gloriam valdè obscurat, qui discipulos ille non nisi ex quisquiliis & face populi colligere potuit.*

3. **ZWINGLIO** MENDAX est Christus serm. de prouident. 10. *Christus quous tenis operibus mercedem pollicetur; hyperbolicum tantum iactat, & hyperochus.*

4. **CALVINVS** in Luc. c. 16. *Differens Iesus, durus & longè peccatis adhibet similitudines: In Luc. 22. v. 13. Et quæ non ex omni parte quadrant: Item in Matth. 7. v. 12. Superuacuas affert illationes; in Ioan. c. 1. Natus aptus proposito. in Matth. c. 9. v. 5. Sapientum solidè ratiocinatur. Idem in Matth. c. 18. Verba Prophetarum in alienam sensum deflectit. Idem in Matth. c. 12. v. 25. Parum solidè refutat aduersarios &c.*

AUTOR. ex Cnoglero: I. *Falleris Paulle, qui in Christo fuisse omnes thesauros scientiæ & sapientiæ Colossensibus prædicasti. Nil sapitis, qui dixistis: Matth. 7. Nunquam sic locutus est homo.*

4. Quis verò hæc talia Peripateticus in suæ sectæ scholis contra Aristotem dici patienter ferat? Annon hoc est cum apostatis Iuliano, Luciano, Porphyrio, veteres Philosophos ipsi Christo antepone; quòd longè solidius, quàm Iesus, sua dogmata confirmassent?

3. Et quantum honorificentius Alcoranus de Christo? Qui à Deo fuisse inspiratum, fuisse verbum, Sapientiam, Spiritum, Mentem Patris æternam, magna contentione propugnat. Vide Alcoranum passim, & Thevet. lib. 6. c. 5. Item Postelium, Culpinianum, Cusanum, & alios, qui de Turcarum moribus & religione scripserunt.

4. At Arguere Christum de peccato, nihil insolens est Luthero-caluinistis. Quin hanc impietatem suam S. Scripturis quoque propugnare sibi athleticè videntur. Sed cum Agnoitis, Photinianis, Nicolaitis, Gnosticis, infandis hæresiarchis, Christi abnegantibus Divinitatem, merum cæteris similem Hominem peccatorem blasphemantibus.

DICUNT igitur. 1. Hebr. 2. 4. *Debuit assimilari fratribus per omnia, absq; peccato.* 2. Luc. 2. *Crescebat & confortabatur spiritu, plenus sapientia.* Marc. 13. *Do illo die nemo scit, neque Angeli, neque Filius, nisi solus Pater.*

RESPON. 1. Si absque peccato; curigitur Dominum Sectarij arguunt de peccatis? At neque solum absque peccato vult, sed etiam absque villo defectu humano, ad Redemptionis opus perficiendum inutiles, debuit fratribus assimilari. Cæteroquin si per omnia uniuersè; jam tùm oportuisset eum & concipi ex viro, nasci ex corrupta, nil sapere in infantia, pati carnis stimulos, febrim, morbisque affligari.

Deinde dicitur Hebr. 2. *Debuit assimilari fratribus per omnia: non habetur absque peccato.* Hebr. 4. autem legimus: *Tentatus per omnia pro similitudine, absque peccato.* Ad cætera responsum superius. Porro Filius nescire diem iudicij dicitur, juxta S. Greg. vel in persona Ecclesiæ cū nescientis: vel quia Homo est: Vel praticè: vel nesciebat ad dicendum: quod probabilius.

Responsumque satis; sed non doctū satis in re tali ac tanta, vt est culpatio Christi. Quare breuem accipe lector Synopsin Angelici Doctoris Ecclesiæ S. Thomæ 3. q. 14. & 15.

QVÆSTIO XXXIII.

Qui decoret, qui indecoret Christo defecit humani Catholice?

DE CORPORIS DEFECTIBVS. 1. Decebat Christum humana cum natura humanos assumere defectus. 1. Ob satisfactionem pro nobis, nostras sufferendo pœnas peccati: juxta Isã. 53. *Verè languores nostros ipse tulit, sc. pœnales, ex originaria culpa manantes.* 2. Ad fidem Incarnationis adstruendam. Nam si vacasset ijs, vt siti, fame, somno, morte, &c. potuisset negari aut dubitari veritas Humanitatis: Quam Manichei negabant. 3. Ob exemplum patientiæ in iisdem tolerandis. Heb. 12. *Sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem; vt non fatigemini animis deficientes.* Hinc Hebr. 2. *In eo, in quo p. suis est & tentatus; potens est & eis, qui tentantur; auxiliari.*

2. NECESSITATEM verò talium in sese defectuum sibi imposuit ipse: Sed necessitatem consequentiæ naturalis, non coactionis, Nam vt calor naturali-

ter sequitur ad ignem, sic ad culpam poenaltates defectuosæ. Hinc Rom. 8. *Misit Deus Filium suum in similitudinem carnis peccati, ut cuius ea sit fatalis necessitas patiendi defectus in poenam.*

3. ALIQUOS autem; Non OMNES; à Christo naturæ defectus assumi decebat, sc. idoneos solum ad satisfactionem pro peccatis: quò opus erat perfectione Scientiæ, contra ignorantiam; & Gratiæ, contra culpam: Nec enim Ignorantia per ignorantiam, neque Peccatum peccato sanatur. Nam contraria non possunt simul fieri in eodem. Itaque defectus quidam repugnant perfectioni scientiæ & Gratiæ; consequentes ex læsa natura: Alij non inde consequentes sūt; sed ex causis accidentariis individui, ut lepra, febris &c. Et illos decebat cum natura assumere Christum, non hos. Ista *D. Tho. 3. quest. 14.*

II. DE ANIMÆ DEFECTIBVS. Hi sunt Peccatum, Fomes peccati, Ignorantia, Passibilitas; Dolor, Mæror, Timor, Admiratio, Ira. I. PECCATVM assumere non debuit: 1. Quia id Satisfactioni aduersatur. Nam Eccl. 34. *Dona iniquitatum non probat Aliissimus.* 2. Quia veritatem humanitatis non docet, sed contra naturam & Deum militat, duce diabolo. 3. Quia inimicatur exēplo virtutis omnis. Ideo Dominus, 1. Pet. 2. *Peccatum non fecit.* Quia, ait, Aug 1. 10. in Gen. c. 19. 20. *Christus non omni modo fuit in Adam, quo nos.*

2. FOMITE caruit Iesus. Quia ad rationem fomitis pertinet inclinatio appetitus sensualis in id quod est contra rationem. Virtus autem; quæ rationi subijcit inclinationem eam, fuit in Chri-

sto perfectissima. Dein; fomes non est ordinabilis ad satisfactionem aut exemplum. Quare, Matth. 1. *Quod in ea natura est, de Sp. Sancto est:* at hic omne excludit peccatum, & pronitatem ad illud.

3. IGNORANTIA caruit. Quia sicut in Christo fuit plenitudo Gratiæ, sic & Scientiæ; sed ytraque excludit contrarium sibi, illa peccatum; hæc ignorantiam. Ergo. Vide sup. q. 28. 29.

4. PASSIBILITAS erat in Christi anima, tum corporalis, qua corporis passio afficit animam: tum interna propria defectuum naturalium. Sed hæc tristitiam habuere sese in Christo, secus, ac in nobis. 1. Obiectum appetunt in nobis plerumque illicitum. 2. Ortum habent passiones in nobis peruertendo rationem. 3. Effectum sortiuntur in nobis non sustinendo in appetitu sensitivo; sed & rationem ad se pretrahendo. In Christo hęc secus, Hinc, Plal. 78. *Repleta est malis anima mea. Tristis est anima mea usque ad. &c.* sc. pro passione solum.

5. DOLOR afficiebat corpus Christi; quia perfectè habuit omnes potentias naturales: itaque ut læsibile fuit, ita & sensibile. Vnde Ies. 53. *Verè dolores nostros ipse tulit.*

6. MÆROR inerat Christi Animæ. Sic enim dispensabat menti visionem beatificam, ut hæc non pertingeret ad appetitus sensitivos: hinc hi ex obiecto Apprehensio afficiebātur, sicut corporis Sensus ex obiecto læsorio: Vtrumq; suxta naturam; sed non contra rationem Christi propriam. Et sicut mæror existebat è mali præsentis: sic TIMOR è mali impendentis apprehensione: Nul-

lus

sus tamen ineffe timor Christo poterat ex incertitudine euentus : vt qui sciret omnia.

7. IRA cum sit appetitus repellendi iniuriam ; sed iuxta, non contra ordinem rationis ; ira fuit Christo. Vnde Ioan. 2. impleuit illud Psal. 68. *Zelus domus tua comedit me.*

8. ADMIRATIO est de aliquo nouo & insolito ; ac tamen si tale nihil accideret quibat Christi scientiæ Diuinæ, nil etiam Infusæ cognoscenti res in Verbo, aut per species inditas: Experimentalitamen scientiæ insolitum poterat obuenire ; sicque Matth. 8. *Audiens Iesus censuretionem, miratus est.*

Hæc è D. Thoma summa breuis de humanis Animæ Corporisque Domini Passionibus. Hiscè S. Thomas, Job. 38. *Hæreticum conclusit ostiis mare: & statuit Hucinque venies; & non procedes amplius; & hic confringes tumentes fluctus tuos.*

QVÆSTIO XXXIV.

An Persona Christi sit inuocanda, & adoranda?

LVTHERO, in Isa 9. Christus tantum est virtus Patris, non Deus: 2. Quia, lib. contra Lacomum, *Anima mea odit impietatem:* 3. Quia eidem, lib. de Conciliis par. 7. *Nestoriani sunt, qui Diuinitatem Christi patri non potuisse, pertinaciter disputant:* 4. Quia ipsi, in Confess. de Cæna Dom. fuit Christus ille vilis, nec magni, nisi Saluator: & alio opus Saluatoris habuit: 5. Quia ei, in Rom. 3. *Christus iustus fuit, quod impossibile præcepit:* 6. Quia, in Conc. Nat. Dom. *Christus non est Omnipotens:* 7. Quia Vbi quis tantis Christus non differt ab aliis mortuis, nisi per Energiam: 8. Quia Luthero *Christus fuit summus malfactor & benedictor:* Quia Brenz. o. in Dom. 3. post Reut. fuit deceptor. &c.

AVTOR. Idcirco statue ipse tecum, An Christum censuerint adorandum ; nisi suo seipso mucrone iugularint Lu-

therani. Quid? Hocque amplius:

1. Quia Luthero, in Postilla, Dom. Trin. *FOR TRINITAS frigide omnino sonat:* 2. Quia Melanchthonii Locis c. de Christo, *tres sunt Diuinitates:* 3. Quia Lutheranis, *Diuinitas verè est passibilis:* 4. Quia Luthero, lib. de seruo arbit. *Deus iniustus est:* 5. Quia eodem in assert. art. 36. *Mala opera in impie regit Deus:* 6. Quia Lutheranis, apud Vlenberg. caussa 17. *Deus non est amplius Creator animarum, post lapsum animæ; & diabolus procreat, & in se transformat:* 7. Quia Luthero, in assert. art. 32. *Dubium non est, quin Sathanâ Magistro in Ecclesiam venerit hoc nomen. Liberum arbitrium:* Cum illius tamen autorem esse Deum constat: 8. Quia Lutherus, se teste ipso, diabolus magistro didicit pleraque; & Zvinglius ab albo, anatro, spiritu sua hausit, &c.

AVTOR. Ideo quisque secum statuat, an Lutherani senserint rectè vel Ipsū Deum inuocari posse aut debere ; nisi talium prius cecinerint palinodiam.

CALVINISTÆ quid? Piget superioribus producta Zytimatis huc reducere: alia in re propria reddam pauca.

I. CALVINVS in Harmonia sua passim, apud Feuardentium dialogo 3. *Nusquam Christo in Euan. elio diuinus honor est exhibitus.* Et IESV CHRISTI quisquam sibi Numen adoret Caluinista?

AVTOR. Procul hinc, procul ite Profani. Enimverò distitant, *Non aliò, cum precibus operam damus, quam ad Deum Patrem animus intendendus est.* Huius scilicet Euangelii Tropæum ad mundi vltimas vsque regiones posuit Caluinista Petrus Richerius, vir, vt Beza loquitur, *spectatæ pietatis & doctrinæ.* Missus quippe in Galliam Antarcticam à Caluino, ab hoc statim capite suum exorsus Euangelium est: *Ne quis Christum incarnatum proponeret Adorandum, obnixè estatus est auditores suos; Vtque summa diligentia cauerent, ne aliò in precibus, quam ad Deum Patrem a. inumintenderent.* Lege Villagagnonem ad articulos Caluini in epist. ad Magistratum Geneuentem.

G. 3 II.

II. CALVINVS in epist. ad Philipp. c. 2. v. 6. *Plusquam ridiculi sunt Sorbonici Sophiste, qui ex illo Apostoli: In nomine IESV omne genu flectetur &c. flectendum esse genu colligunt, quoties nomen IESV pronunciat. Rationem promit Richerius apud prædictum Villagagnonem: Quia periculosum est, ne sup-
plicantes Persona Christi, Humanitatem eius etiam & carnem diuino honore afficiamus.*

Ecquid enim? Lamb. Danæus blasphematur in Apologia de Adoratione carnis Christi, istis: *Christi caro nunquam religioso cultu adoranda est. Ad quam quæ inuocationem dirigunt; ex ipsius Dei ore maledicti sunt & Idololatra.*

SECRETISTÆ Calviniani apud Lindanum in Dubitatio, Non credunt, *Filium Dei adorandum esse; sed solum Patrem.* Vide infra quæst. 40. & 82.

AVTOR. I. Fecerunt istæ, similesq; Calvinistarum voces, vt Ioan. Schütz in lib. 50. causarum, audacter pronunciarit: *Mahumetismus, Arianismus, Calvinismus fratres sunt & sorores; tres caligæ vniuersi panni.*

2. Quid? An non MAIESTAS Adoranda tribuitur in Scripturis Christo? Hebr. I. *Adorent eum omnes Angeli Dei.* Nam, Psal. 95. *Confundantur omnes qui adorant sculptilia.*

3. An non Christus habet templum; quod proprium est latræ signum? Mal. 3. *Venite ad templum S. suum Dominator; quæ vos queritis.*

4. An non vel ipsi Sectariis inuocatio absentis, est adoratio latræ? At Christus inuocari iubetur Ioan. 14. *Si quid petieritis in Nomine meo, hoc faciam.* Vbi Aug. tract. 73. *Sic ergo perrexit ad Patrem, vt non desereret indigentes; sed exaudiret perentes.*

5. Deinde I. Cor. I. *Gratia vobis &*

pax à Deo Patre, & Domino Iesu Christo. Esto, legant Sectarij, & Domino Iesu Christi; liquidò tamen dicitur 2. Ioan. ἐῖρηνη παρὰ Θεῶν, καὶ παρὰ υἱοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

6. Omnes eccinere Prophetæ, per aduentum Messie exterminandam idololatriam: Ecclesia verò Christum vsq; coluit templis, aris, festis, sacrificiis; Ergo vel Christus est verus Deus; aut illi errauerunt. Isa. 2. *Eleuabitur Dominus solus in illa die, & idola penitus conterentur.*

DICUNT Transyluani l. 2. c. 4. Franc. David disput. 3. Blandiata disput. 4. & 6. *Christus est adorandus; Tum quia Deus Pater id iussit: Tum quia in se habet adorandam Diuinitatem.*

AT CONTRA. Si Christus non est verus Deus, non potuit Pater id iubere, quin ipse sibi contradiceret iubenti, Deut. 6. *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias.* Ies. 2. *Gloriam meam alteri non dabo.* Neque ideo solum adoranda Christi Humanitas est, quod in ea Deitas habet: quia sic possent Angeli & iusti adorari latreuticas, ipseque orbis hic; vt quos & quem inhabitet.

FRAN. DAVID respondet: posse Christum adorari non vt Altissimum; sed vt Altissimi filium.

AVTOR. At mox negat debere adorari Christum, aut vocari Deum: & sic argumentatur: *Si Christus est diuino cultu adorandus & inuocandus, vt Deus; ergo cum Papistis dicendum erit, Christum esse verum Deum cum Patre; & oportebit restituere Trinitatem, quam hæcenus impugnauimus.* Item: *Si Christus non est verus Deus, & tamen inuocari potest, ergo etiam Sp. Sanctus immo & Maria, & Angeli, & Sancti ceteri inuocari poterunt. Quo sum igitur habitus nus Papistas accusauimus idololatriæ, quia Sanctos inuocant?* Sic

Sic ille fortiter argumentatur contra Georg. Blandratam, qui voluit Christum non esse verum Deum; & tamen adorandum. Planè cōiicit Antitrinitarios.

7. Denique Act. 7. *Lapidabant Stephanum inuocantem, & dicentem: Domine IESU accipe Spiritum meum.*

1. Dicit Dauidis: Illud esse Stephani factum, & non testimonium Scripturæ.

AT exemplum est viri pleni fide & Sp. Sancti.

2. Dicit Domine & Ihesus: legendum esse, id est, Pater quies Dominus Christus.

AT S. Stephanus, quem vidit stantem Iesum, eum & inuocauit.

3. Illud: Intendens in caelum vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dex. Dei, id est, ait Fr. Dauidis, tã certò Iesum resurrexisse credo, esseq; in caelo, ac si nunc aperto caelo ipsum viderem.

Prò! S. Scripturam Dicere, Domine Iesu, id est, Pater Iesu, nonne hoc est cōfundere Patrem cum Filio, more Sabelii hæresiarchæ?

Sed ad amissim decidit, vt omnia. D. Tho. 3. q. 25. a. 1. Cùm in Christo sit vna tantum Persona diuinæ & humanæ naturæ; vna quoque adoratio est ex parte adorati; Ex parte autem causæ ob quam adoratur, adoranti esse plures possunt adorationes Christi vnus; quot scilicet in eo suspexerit quis virtutes. Itaque eadem adoratione est adoranda Christi Humanitas, qua Diuinitas; non separata; quia vna in hypostasi vnus est Christus. Vnde Corpus Christi ob eandem est latriæ cultu adorandum, propter vnitum Verbum, vt ait S. Damasc. l. 4. orthod. fidei c. 3. Et Psal. 98. *Adorate scabellum pedum eius. Vbi glosa; qui adorat Corpus Christi, non terram intuetur; Sed illum cuius scabellum est.*

Denique vnum queramus velut pro clausula de Deo Incarnato. Postea de Matre eiusdem paucis: pluscula de Passio & Mortuo: demum de Triumphante simul & cum Commilitonibus suis Militante.

QVÆSTIO XXXV.

An Christus sit verè, ac Solus incarnatus?

LUTHERO. Christi Humanitas caro non est, sed nudus & natus Spiritus. Quia quod natum est ex spiritu, spiritus est. At, qui non est verus homo natus, nõ est etiã verus homo passus. &c. 1. Ita sentire Lutherum Zyvinglium affirmat in Resp. ad Lutheri libr. de Sacram. to. 1. Tu, inquit, *Luthere explicans illud, Quod ex spiritu natum est, spiritus est; Christi Humanitatem, contra omnem veritatis fidem, nudum quendam & me li spiritum esse fingis. &c.* Vocatque ibidem Lutherum ipsissimum M. rionem. Minatur, si perrexit, eo se illum redacturum loci, vt vel vniuersam Noui Testamenti Scripturam negare cogatur; vel Marcionis hæresin agnosceret. Hoc, inquit, bona fide tibi pollicemur nos præstituros.

2. Lutherus lib. de Conciliis, parte 2. carni Dominicæ tribuere videtur æternitatem: Oportet dicere, inquit, *Hac Caro, & hic Sanguis Christi condidit caelum & terram.*

AVTOR. At verò, An hoc non est cum Eutychete naturas cōfundere? Est.

3. BRENTIUS in Recognitione doctrinæ suæ de Maculate Christi: *Ex Maria Christus non nisi Accidentalem formam sumisit; quam & postea in resurrectione deposuit.* Itaque non fuit substantialiter Homo natus.

AVTOR. Etsi communis Luthero-caluinistarum ab istis abhorret: prædicorum tamen, & Primorum archihæreticorum hic error est damnatissimus: demum sic & Ariani, teste S. Athanasio in capp. ad Eustachium; *Christum, ex utraque mortalitate formam serui (id est, Humanitatem) in Domini & Dei formam transfirmauisset.* 2. Idem Mich. Seruetus in dialogo 1. de Trin. pag. 29. illud, inquit, *est creatura, quod per Incarnationem Christus acquisiuit; ita cõsi esset res accidentalis, amissum est in resurrectione. Talis factus est*

de Homine regressus in Deum; qualis olim factus est egressus è Verbo in carnem. Vide supra, quæst. 27. de deificatoribus carnis Christi. Hæc Lutheranè: porro quid Calvinianè?

CALVINISTARVM de sæce BUCERVS est: cuius vox: *An venerit adhuc Messias, incertum est.* Ita apud Vlenbergium *Causa 12.* & Possevinum in *Notis Verbi Dei*:

AUTOR. ATQVI verò ita circum integrè circinare Bucerum oportuit. Principio enim ex Iudæo Monachus factus est; 2. Ex Monacho Cinghianus: 3. Ex Zwingliano Lutheranus: 4. Ex Lutherano Semicatholicus: 5. Ex Semicatholico Sacramentarius: 6. Ex Sacramentario rursus Iudæus: 7. Deniq; ex Iudæo Atheus: planèq; nunc tatarus manet, manebit.

2. CALVINVS, Beza, Wittakerus, Transylviani, similisq; farinae furfures, necessariò coguntur cum Bucero Christi negare Incarnationem. 1. Hi enim Christum ex Patris substantia natum pernicatissimè pernegant; ac pertendunt Deum non fore, si ex Paterna substantia potius descendisset, quàm ex seipso sit ortus. Vide supra quæst. 12. de Autotheanis. 2. Coguntur quoq; negare, *Hominem esse Christum*; cum ex Matris substantia sit Homo, non ex seipso.

3. Andreas igitur Ericius in profundius abit barathrum, initio libri de Mediatore Filio: ubi ista: *Videre non possumus, quomodo; cum Vna sit trium Personarum Essentia; non Pater simul cum Filio incarnatus sit.*

4. Cùm igitur causa omnium gravissima tam variè ac velanè agitata ventillaretur inter Calvinistas; denique ita definitè pronunciauit LINDANVS in

Dubitantio, pag. 152. *Qui negant Christum incarnatum; in fundamentum Christiana Religionis minimè impingunt: quòd imponant, dicemus infra, Fidem scilicet specialem.*

5. ANABAPTISTÆ, ijfdem animosè suffragantur dum dicunt: *Tolerabiles sunt, & circa parerga tantum quedam & res secundarias morbide languent.* Tales ij visi sunt Musculo in *Locis Communib. c. de hæret. n. 2.* Certè Calvinianè Instruct. contra Anabaptistas, affirmat: ipsos syllabarim negare, Christum verum hominem esse.

QVÆSTIO XXXVI.

Cur, quomodo, quando videatur Christus incarnatus?

DE LUTHERANORVM sententiis iam pluriò audio audimus: Sed inter ipsos concordia nulla.

1. EX CALVINISTIS sic BEZA in Colloq. Momp. gart. pag. 76. *Iam tunc Abrahæ saculo Christi Corpus exiit.*

AUTOR. AT ex qua matre profecrat? Seruetus, lib. 2. de Trin. *Cars Christi diuina fuit, & celestis; ut qua sit ex Patris essentia nata.* Memnon Anabaptista in Colloq. Wismariensi: *Inde descendit in uterum Virginis.*

2. BEZA lib. contra Heshusium fol. 24. disertius se, suorumque sententiam sic explicat: *Christus in Veteri Testamento pater Essentia tantum sese; sed etiam Essentia tenuerit communicavit.*

AUTOR. AT ijfdem è verbis idem quod nos, colligit Bern. Schlüsselburgi in Theolog. Calvin. lib. 1. c. 17. Et lib. 2. art. 7. addit è Beza sententia; *Falsò dixisse Angelum, Luc. 2. HODIE natus est nobis Saluator,*

3. Quod

3. Quod si cui adhuc videri dubia Calvinistarum possit sententia; is ex eorum *Orthodoxo Consensu*, pag. 118. & 123. illam vniuersè ab omnibus definitam accipiat: sic eo in libro profitentur.

Christus VERE incarnatus Nunquam est, sed TROPICETANTUM & FIGURATÈ. Necessario in illo Ioannis; Verbum Caro factum est: ad Tropum est confugiendum.

AUTOR. AT Quis ita Scripturam eos docuit interpretari? Opinor, ille Spiritus, qui Zvinglium docuit illud interpretari: *Hoc est Corpus meum*, scilicet tropicè. Et verò, *ater an albus fueris*, ipse nescire sese fatetur. Vtrumlibet, inquam: Nam & ater orci mallifer induere sese in formam Angeli lucis potest.

Conformis illi, ac horribilis ex Anglia vox sese prorupit: Anglos autem quis Calvinistas esse nescit? & quidem multos Puritanos, ut glorientur.

Atqui idem illud sentiri, Minister quidam, teste Caluino-turcismo lib. 2. c. 2. fol. 141. publicè in Anglia professus est: *Quòd Mariæ sanguinibus produisse Christum asserunt, singularem committunt blasphemiam: Deo Diuinitatem, & aternitatem detrahunt.*

Et alius Sacerdus in Concione de Nat. Dom. ipsum idem de nonnullis LUTHERANIS affirmat asserentibus: *Ex elementis Christi formatum corpus e celo in Maria vterum detulit.* Sat hoc Anabaptisticum.

AUTOR. Hæc ita si forent, jam fides Euangelistarum concidisset ut vanissima. Num verò vllum esset Incarnationis meritum, quod in humani generis redundaret bonum?

4. ZWINGLIUS lib. de vera & falsa relig. responderet, prædictæ imponens coronidem impietati. *Nullum, inquit, est Christi Incarnationis meritum: Ex ea parte tantum nobis salutaris est, qua ex celo descendit; Non quæ e Virgine natus est.*

AUTOR. AT & istud nil abludit à vero, quòd ex ipso, atro an albo, certè nocturno spiritu, ipsi fuerit inspiratum.

5. Denique concludit Carolus MOLINÆVS, Reginae Nauaræ Consiliarius, verè impis: *Errarunt, inquit, luculenter Monachi, & Sacrificii; Doctoresque Papistici, urgentes merita, tum Incarnationis, tum Natiuitatis, tum Tentationum, tum Afflictionum Christi. Nihil hac omnia proderant nobis; nihil poterant.*

AUTOR. ET ita quidem ille blasphemabat Molinæus; quem Germani plerique suspexerunt, adque instaurandum Euangelium esse natum acclamauerunt. Boni scilicet, Physiognomones!

Nos refutationes talium jam supr. fat sumus executi: Nunc post Christum pauca de Matre Christi, quæ senterunt profani.

QVÆSTIO XXXVII.

An MARIA verè Mater Christi extiterit?

DE LUTHERANIS Vbiuicariis nos supr. q. 26. Et Illustr. Card. Bellarm. lib. 3. de Christo cap. 12. euidenter euincit Vbiuicarios sentire ac docere istud: *Ab initio statim Incarnationis Caro Christi non solum in utero fuit omnium mulierum; sed virorum etiam; Ac proinde communis est laus ista omnibus: Beatus uenter, qui se portauit &c.*

2. Si quæras: *Ecquo modo Christus ex Maria Virgine sit natus? Natum negare coguntur.* Nam primò statim Conceptionis die extra vterum fuit: & post decimum mensem fuit adhuc in utero: Immo inde nunquam exiit.

3. Isto amplius extenuat Deiparam BRENTIUS in Recognitione doctrinæ suæ: *Mirabilis est multò, inquit, quòd Adam creatus est manibus Dei e pura terra; Eua autem e costa viri, absq. omni peccato: quæ quòd Christus conceptus est de Sp. Sancto, e muliere, Virgine quidem; sed ad generationem tamen apta.*

4. CHYTRÆVS in Mat. c. 1. istis adiecit audacter ita: *Non laeditur Christiana pietas, si Virginem Mariam post partum mariti consuetudinem admisisse credamus.*

AUTOR. Atqui istud omnino est Heluidianum, jam olim cõdemnatum.

H D E

DE CALVINIANIS ista accipe. Ac primò ab eorum choriphæo. CALVINVS in Ha. cap. 53. v. 8. Generationem eius quis enarrabit? Locum hunc, ait, ad corporalem ex Virgine natiuitatem Irenæus, Augustinus, Iustinus, cæterique malè referunt. De propagatione regni eius & diuturno tempore, exponendus erat.

AVTOR. Nimirum sanctior erat, & acutior Calvinus, qui plus vidisset in Scriptura, quàm tot SS. Patres: vt Iren. l. 3. c. 21. Iustinus in colloq. cum Triphone; August. tract. 32. in Ioan. Leo Papa de Nat. Dom.

2. NIC. SARGERIVS, Christum ex Maria verè natum negans, inquit: Per illam non decurrit secus, quam per canalem aqua. Aliaque plura talia Canisius in Mariali congerit diserte.

AVTOR. Equidem principes Calvinistas non citra ruborem lego, Natiuitatem Marianam flagitiosè rimantes.

3. Nam eccicita MOLINÆVS in Harmoniæ parte 3. Christus natus ex Maria est cum virginitatis iactura. Credendum; quòd naturaliter, ruptis obicibus, locis apertis:

4. BEZA aduersus Schmidelinum Diuulsis vteri partibus exiuit.

5. PET. MARTYR in Rom. c. 4. & l. contra Richardum Smithæum sic illud modo datur: Vel certè inter ea, qua necessariò credi debent, recipiendum non est.

6. CALVINVS confirmat in Matth. c. 2. omninò prætorianè ac scepticè; Sanè, inquit, nò alia de causa Dominus, quoad tēpus fugiendi in Ægyptum, pepercit Maria nisi vt iter posset faceret antiò commodius, vbi ex puerperio conuulsiſet.

AVTOR. ATQVI liquet obtinuisse apud Pholos hosce impurissimi Iouiniani heresiarchæ blasphemiam: Itemque spurcissimi istius Iudæi, Pagani, venefici, monstri Africani (vt Græcorum historici appellant), Constantini Copronymi

dementiam sic in Deum loquentis: *Ma-
Christus de Maria Virgine natus est. sicut
go ex matre mea Maria sum natus.* Vide
Constant. Manassen in Annalib. p. 114.
& Bzouium nostrum anno 763. §. 6
Idem Copronymus Deiparam compa-
rare amabat blasphemus bulgæ auro ple-
næ, cum grauida Christum vtero ferret
at vacuæ similem aiebat burſæ: postquàm
fuiſſet enixa, Flammas digna tartari
lingua! Vide quæ prolixè tractauimus
mea *Clauis prædicandi Rosarium*, lib. 1. c. 11.
14. 15.

QVÆSTIO XXXVIII.

*Quàm veneranda Luthero-calvini-
stis Deipara visa?*

LUTHERVS in 1. Pet. c. 1. & in Postilla. serm. de
Nat. Mariæ. Et in Postilla maiore in Dom. Epipha-
niæ proxima. *Omnes Evangelica fides enati, pariter
ria sumus in honore, idò sancti sumus, atque vſque
modo in Christum credamus.* Apud Fran. Colletum
præfat. libelli Sodalitatis; *Maria nihil fuit facit
Cathorinæ Lutheri*

Idem in Postilla, Conc. de Nat. B. V. fol. 40. *Nihil
Mulier non debet tanti estimari. Non damnaletur, et
Mariam nullo vnquam honore affecoris; in d. vſque
quam illum recederet. Ibid. Velm, vt ipſius fides
mitteretur. Ibid. Callocata, sicut supra omnis choro
ge oram; hoc iniustum est. Ibid. Si Mater Dei
& Paulus. *Ege hodie in terris versarentur, sese m
peditus subiticerent & pro Domino colerent. Ibid. Et
omnino aq. è sancti sumus, ac Maria satorique
quancunq. sint. Ibid. Adhuc etiam iac. pres. i
mibi grati sunt, quoniam ipſorum. Cur? Quia si
quod Christus aq. è in te. ac in ella habitet, tunc tam
iuuare me potes, quàm illa.**

BRENTVS. hom. 11 in Ioan. Fuit Maria famula
non tantum ruku, igneans, & erroribus obnoxia. *Id
ambitiosa etiam: Idem hom. 78 in Luc. c. 8. In
lu. b. s. phema: Item hom. 17. in Luc. De spiritali
& aliorum grauium peccatorum rea. Idem hom. 11 in
Luc. In morte Filij sui fuit scandalizata. Inferni d
res, etiam in hoc vna, eam obruerunt. Talia Lutheri
Vid. Mendacem Antipap. par. 1. q. 3.*

CALVINIANI nummiciora? I. CAL-
VINVS in Harmonia. in Luc. c. 1. vers. 48.
*Fuit Maria femina superba, Deo sese ipſi præfer-
rens: Idem in Ioan. c. 2. v. 4. In tempore
festiuitatis*

festinans: Idem in Luc. c. 8. v. 19. *Plus iusto saagens*: Idem in Matth. c. 12. v. 48. *Impertinens*. & *preposterè cursum doctrina Christi aberrans*: Idem in Ioan. c. 2. v. 3. *Qua fines suos sepe excessit*. Idem in Luc. c. 1. v. 34. *Qua non maligne minus Dei potentiam, quam Zacharias restrinxit*. Ista solùm ex Caluino capere in exemplam.

2. LATIMERVS suis in Concionibus, sub Henrico VIII. Anglorum Rege Apostata, non iam manu, verum sacco toto, quod aiunt, fundens blasphemias, ita ait, vt videre est in Caluino-Turcismo lib. 3. c. 13. *Nihil eo dignitatis accessit Mariae, quod Christum peperit. Fuit enim, (ecce tibi Copronymi discipulum) sacculo, crocum vel aurum completenti, similis: qui, vt oppletus magni pendatur; depletus tamen nullius est momenti vel pretij.*

3. NUNQUID amplius? *Et nostro tempore sunt etiam femina, qua Christi Matres non minus, quam Maria; esse possent.* Ita nimirum per suam impudentiam, femina quaedam in Scotia. *Quam tamen, ait Q. ir. Cnogle, tantum abest, vt eo nomine reprehenderint Ministri; vt etiam eius sententiam, (Hamiltoni, ministri olim Scotici verbis utor) in publicis sacris, & profanis rebus, longè magis, quam Episcopi cuiusquam secuti semper sint auctoritatem.* Vide Hamiltonum in Calu. Confusionis demonstrat. lib. 2. c. 3.

4. BUNY denique coronidem addit egiogorum scilicet infandorum Caluinianæ blasphemix, in lib. *Exercitij Christiani*; quæ Ministrorum in Anglia Caypha, Eboracensi Archiepiscopo, dedicauit: *Maria o ipso tempore, quo moriente in cruce Filio, inter turbas militares adstirrit, quattuor lethalia in sese crimina admisit, transgressa divini Decalogi mandata primum, quintum, sextum, nonum, &c.* Vide meam Clauim prædicandi Rosar. l. 1. c. 13. 14. 15.

A V T O R. Præpotentis Dei Manus Deiparam suam omni gratiarum ac virtutum genere cumulauit. Non in præmis

Angelis, non Patriarchis, non Præcuratori, non Apostolis talia tantaque gratiæ dona largitus est Deus; qualia & quanta sacrosancto Virginis Animo impertiuuit. Cùm verò gratia in Virgine otiosa non esset; sed negotiosa semper excresceret, & mirabiliter augetetur; quantam eam fecisse putabimus, quæ tales haberet & vires, & causas incrementi?

1. Animam primùm incomparabilis sanctitatis claritas circumfulsit, & cōdecorauit.

2. Ea mox ad inestimabile peruenit augmentum. Nam Christus, verus Elisæus, suo ingressu Hospitium illud muneribus compleuit. His Cœlites, quæ singulos, quæ vniuersos, teste *Suarez. q. 37. art. 4. disput. 18. Sect. 4.* antequam, Fons enim ille primus sanctitatis fluminibus ita deinceps augeri perrexit; vt velut infinitum quoddam mare constiterit.

3. Nam opificis sui amantissima, quæcunq; ageret, diceret, cogitaret; omnia ei ad nouæ gratiæ additamenta valebant.

4. Quale illud; quod Matrem cum primis illis Fidelibus, Petro, aliisque Apostolis, Eucdio teste *apud Nicep. hist. l. 2. c. 3.* suis manibus Filius baptizauit? At iue tametsi nihil esset, quod baptismus ablueret; sacro tamen baptismatis impresso caractere virginalis ille Animus nouo pulchritudinis splendore ac lumine radiavit.

5. Quale, quod iis Deipara sese aggregauerit quibus die Pentecostes Sp. Sanctus dona charismatum dispertiuuit? Quis illi nouam accessisse sanctitatem neget? Atque tum etiam, cùm quotidie Sanctissimam Eucharistiam perciperet? Ex his fontibus Deipara gratia promana-

H 2 uit,

uit, aded; vt, tamen, Prou. vlt. *multa fide congregauerunt diuitias: ipsa tamen fuerit supergressa vniuersas.*

6. Quod si quando Christus Matri duriuscule loqui visus; præalto id factum mysterio S. Patres interpretantur: Nimirum propter adstantes, qui IESVM esse Deum nesciebant; sed merum hominis filium existimabant. Quod verò concionantem mater importunè interpellarit, aut in nuptiis sollicitarit contra τὸ πρέπον; id hæreticorum commentum est.

1. Quod memorabilius est, quod S. Ambrosius præcipit, lib. 2. de Virginibus. *Sit nobis, inquit, in imagine descripta Virginitas, vitæque Maria; in qua, velut in speculo resulget species castitatis, & forma virtutis.*

2. Richardi Victorini verba placent, lib. 2. de Emmanuele: *Tota pulchra: meritis: Quia pulchra facie, pulchra mente, pulchra corpore: qua etiam Principibus tenebrarum terribilis fuit.*

3. Richardus lib. 5. in Cantica: *In omni vita consummata, in omni bono & dono confirmata fuit.* Rupertus lib. 4. Exercitationum: *Illam est, cuius vita inclinat cunctas illustrat Ecclesias. Tu virtutum operatrix, ac totius sanctæ magistra religionis, &c. in omni flore & fructu honoris & honestatis.*

4. De perpetua Almæ Matris Virginis Virginitate hoc solum dicam, illi neminem inimicum vnquam fuisse, qui non ab omni fœditate fuerit contaminatissimus. Quò in luculentiores Deiparæ laudes adnumero illa illaudatissimorum blasphema conuitia. A quibus Marianæ parthenicus splendor gloriæ

minus, quam à cœno radij solares, infici & anhelari potest. Sed non ego pangyrim hîc texere; Deiparæ magis docere statui innocentiam.

Q V Æ S T I O XXXIX.

Quam infidelibus Turcis ac Ethnicis Venerabilis Deipara?

Hostium laus est admirabilis. Nolo tamen illam, quæ ab ipsis met nostratibus hæreticis huc repetere possem; inexorabili Veritatis vi, atque rigore, immensoque Gratia ac Gloria Parthenicæ splendore coruscante vel extortam inuitis, aut suæ immemoribus maledicentiæ elapsi. Nolo hanc, planeque respuo in præsens. Neque despicio tamen: abiecio minus. Alios ipsorum huc iudices accersam, quibus se ipsi in religionis sanctimonia plus mille parafangis anteponunt.

Quanto Luthero-caluinistis sanctius de Cœlorum hac Regina, non dico sanctissimi Patres: (illorum enim gemmas ante porcos hos abijcere insania sit) sed etiam ipse Mahumetes? 1. Sic enim ille apud Magdenburgenses; Cent. 8. c. 15. *Spiritus Dei intrauit Mariam, & IESVM ex ea genuit.* 2. Idem Azoara 31. *Omnium mulierum Optima MARIAE Animam Deus insusflauit, & Illam, Filiumque eius manifestum gentibus. MIRACVLVM posuit.* 3. Et rursus Azoara 5. *MARIA fuit omnibus viris & mulieribus splendidiore, & mundiore atque puriore.* 4. Et iterum Azoara 13. *Maria nunquam aliquid mali, siue malitiæ operata est.* Erubescite Caluini Phormiones, erubescite: si vester tamen est virtutis ille natiuus color.

Porro in Alchorano sic acclamatur; Azoar

Azoara s. & 74. *O Maria cunctis viris feminisque praclarior, solique Deo perseveranter studens. O Maria Deus elegit te, puramq; reddidit super mulieres seculorum.* Pluralia Maurorum ille Catechismus praedicat.

Refert Martinus Polonus, Archiep. Constantinus, in Chronico, sub annum 618. c. 72. Induciarum tempore cum Mahometani Hiererosolymam tendunt per Syriam, libenter eos hospitio suscipiunt Christiani. At illis, praesertim qui se inter eos Sapientes profitentur, nihil tunc accidit antiquius, quam Evangeliorum librum à Christianis poscere; quæ multa & mira cum reuerentia exosculantur; ac in primis, cum Incarnationis mysterio, Deiparam Virginem eximie celebrare amant, mirarique puritatem, quæ Christus docuisset.

II ETHNICA accipite. I. Refert Dionys. Carthusianus, lib. 1. de laudibus Virg. articul. 30. Et Viues in Scholiis. ad Aug. l. 8. c. 26. de Albumazar, insigni Astrologo, sed ethnico; sic testatum literis ipsum reliquisse: *In prima facie signi virginis, oritur in terra Virgo munda, puella immaculata corpore, ore venusta, cultu moderato, crine proluxa: quæ Puerum in Iudea nutrit & pascit; cumque Puerum à quibusdam IESVM vocari, quem nos τὸν Χριστὸν nominamus.* Hunc locum te testatur legisse Pet. Canisius, l. 3. Marial. c. 7. in Albumazar opere peruetusto.

2. Sybillarum encomia Mariana prætere sciens, apud Ioan. Bonifacium in *Virginali lib.* 1. c. 2. collecta: Sybillarum verò præcipua semper fuit auctoritas.

3. Autor sit Metaphraistes, apud *Suarium in Vitis Sanctorum Iulij.* S. Proco-

pium Martyrem coram Flauiano Præsidente quoddam Apollinis Oraculum Iasoni, Argonautarum Duci, factum exposuisse. Huic de templo, in arce Athenis erecto, sciscitanti: *Dic Phœbe, cuiusnam erit hac AEdes,* Pythius respondit: *Quæcunque ad virtutem & honestatem vos incitant, facitose: Verbum in simplice Virgine conceptum, omnes capiens, adducet donum Patri: huius hac ades: Maria autem nomen eius.*

4. Batto item percunctanti, ait: *Vnus mihi vim offeret Vir celestis. Cum Passus sit, Deus est; & tamen non ipsa Passa Diuinitas est. Deus est à Patre ferens omnia, & omnia Matris habens. &c. Christus est meus D E V S, qui è sepulcro venit ad polum.* Templum ethnici dedicarant Cibela Deorū matri: at idem Zenone Imperante consecratum Deiparæ est: ita Cedrenus in *Compendio,* lib. 36. c. 15. & Th. Box in *Not. Eccl. l.* 9. c. 6.

5. Dorotheo in Synopsi, & Epiphanio, in vita Ieremiæ referentibus, accepimus; Sapientes Aegypti ab Ieremia isthuc captiuo de Gentilismi euerfione didicisse tunc futura, cum Virgo in præsepi Filium collocaret, quem salua Virginitate peperisset, inque Aegyptum iubente Deo, secessura. Ex eo Sophi perpetuū in ritum acceperunt, vt Virgineā imaginem in lecto collocatam, juxtaq; infantem in Præsepio cubantem cœperint venerari.

6. Casanauus in *Catalogo Glorie mundi,* consid. 20. prodit: In vrbe Gallia Carnuto ædificatum esse templum ad honorem Virginis pariturae.

7. Item apud Heduos, Gallorum populos, sepulcrum esse repertum; & in

H 3 hoc

hoc Christi imaginem in diuersorio nati ex Virgine; quem & bos & asinus circumstant; virumque sculptum ad pedes nixum puelli, iunctis manibus, tali cum epigrapha: *Credo in Iesum, inter animalia, ex Virgine nasciturum.*

8. Romulus, teste S. Antonino par. 1. tit. 4. c. 6. sect. 11. 20. perfecto suo Romæ palatio, dixisse lætus fertur: *Domus hæc nostra nõ corruet, nisi Virgo pepererit.* Quod quia fieri non posse credebat, perennitatem operis ipse sibi pollicebatur. At nato nocte Seruatore, de repente corruit: cuius rudera se vidisse Pet. Damianus affirmat, epist. 4. c. 12.

Quæ, aliaque talia Marianos, inter barbaras gentes, luculentè testantur honores: quos Christiani, sed hæretici, coque istis peruersitate deteriores, adeò proterunt, despuunt, ac profanè contemnerant. Porro de Christo Passò qualia Hæretici?

IV. DE CHRISTO PASSO.

QVÆSTIO XL.

*Quàm honori sit Luthero-Caluinistis
Christus Passus & Crucifixus?*

LUTHERANI præsertim Vbiquitarii, apud Illust. Bellarm. l. 3. de Christo, c. 8. & 12. ita sentiunt, & dogmatizant. *Christus non est passus in regione Iudæorum tantum; sed Vbiq;: Non est mortuus; non sepultus: Nec enim Vel anima eius separari a corpore; (quod mors requirit) vel corpus sine anima potuit in terra consisti; (quod petit sepultura) cum Vbiq; simul fuerint.* Item: *Christi Corpus in triduo mortis Verbo non fuit unitum hystati d.* Hæc duo corollaria, ait Cnoglerus, Divæ Bergensis sunt: vel, ut sturmius eam vocat, Danæ Lethiæ illius mammosæ, illius latrocinatricis; Vbiquitarii inquam Luthericæ; quæ Reali cõmunicatiõis idiomatum Divinitatis, in Humanam naturam factæ, se proficitur assertricem.

CALVINISTÆ quid? BEZA in Colloq. Mompelgat. *Christi Crucifixi imaginem ex animo faciemur detestari.*

AVTOR. Prò! odij quæ tanti causa, & irarum?

Pet. Viretus ibid. in Colloq. Momp. pag. 406. ita scribit: *Quia Per vaccam magis, quam per imaginem, Crucifixus illo Christi representatur.*

AVTOR. Dicta mittam, & maledicta istis infandiora: facta his immaniora constant: nec longius huc, altiusve repetenda: cum, prò dolor, domestica suppetant ætati nostræ.

I. Sub annum M. D. XCIV. iussu aucterrè permisso Heidelbergensis Regimennis, hominum audaciæ & impietate sacrilegâ, armatorum globus noctuagis, per dimidiatam cis Rhenum Spirenli Episcopatus ditionem dispersus, intravnius spatium noctis, omnes per agrum, per vetusto more Christiano, pone vias publicas erectos Crucifixos, cipposque sacros, saxeos comminuit, ligneosque deiecit, dissipavit. Non paucas paucos post dieb. strages nefarias ipse dolens gomenisque conspexi. Ecce, inquam innovatam ab Palatinis tunc Iconomachia Copronymianam, ac Leoninam.

Verùm & eventum nunc accipe. Quicunque fabri seu lignarii, seu murarii, quique opifices, aut quoquo ritulo tribules, illud in facinus operam suam collocarunt; primum ceteri locorum Contribules eos honestorum integræ famæ virorum tribub. exclusos, pro infamibus habuerunt: quicquid Magistratus obriteretur contra. Fugerunt quoque eorum consortia ciues & vicini juxta plebsque abstentioque mensis & commercis esse voluerunt.

Nec